

บทที่ 3

หลักการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑล

มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยทรัพยากรธรรมชาติทั้งในฐานะที่เป็นปัจจัยสี่ เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เป็นแหล่งท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ สร้างชื่อเสียง และนำเม็ดเงินเข้าสู่ประเทศ เป็นต้น จึงนับว่ามนุษย์ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมหาศาล ดังนั้น หากมีการกำหนดมาตรการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยวิธีการอนุรักษ์และคุ้มครองเพียงอย่างเดียว แต่ไม่เปิดโอกาสให้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือเปิดโอกาสให้ใช้ประโยชน์ในวงจำกัดมาก ก็จะทำให้เกิดการลักลอบใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างผิดกฎหมาย ไม่เกิดความรู้สึกหวงแหน และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์ไม่เป็นไปอย่างยั่งยืน ไม่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วย เพราะประชาชนจะเห็นว่าการอนุรักษ์เป็นหน้าที่ของรัฐเท่านั้น

ด้วยเหตุดังกล่าว การจัดตั้งพื้นที่สงวนชีวมณฑลจึงต้องพัฒนาวัตถุประสงค์ให้ครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ การพัฒนา และการส่งเสริมการศึกษาวิจัย เพิ่มเติมขึ้นมาจากระยะแรกที่มีวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์เพียงอย่างเดียว เพื่อก่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์ที่ได้จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม อีกทั้งยังเป็นการสร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตามหลักสากลในการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลที่โครงการมนุษย์และชีวมณฑลของยูเนสโกกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

1. บทบัญญัติว่าด้วยกรอบการดำเนินงานเครือข่ายทั่วโลกของพื้นที่สงวนชีวมณฑล (Statutory framework of the world network of biosphere reserves) เป็นบทบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาประสิทธิผลของพื้นที่สงวนชีวมณฑลแต่ละแห่ง และเสริมสร้างความเข้าใจ การประสานงาน และความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ โดยมุ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของพื้นที่สงวนชีวมณฑลและส่งเสริมตัวอย่างการทำงานที่ดี ซึ่งเนื้อหาของกรอบการดำเนินงานนี้ได้กำหนดขึ้นมาโดยคำนึงถึงสภาพที่แตกต่างและความหลากหลายในชาติและท้องถิ่น ทำให้การดำเนินมาตรการตามบทบัญญัตินี้เป็นไปอย่างยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความเหมาะสม ความพร้อม และศักยภาพของพื้นที่สงวนชีวมณฑลแต่ละแห่งได้อย่างแท้จริง

2. กลยุทธ์เซบิญาเพื่อพื้นที่สงวนชีวมณฑล (The Seville Strategy for Biosphere Reserves) เกิดจากการประชุมนานาชาติว่าด้วยพื้นที่สงวนชีวมณฑล (International Conference on Biosphere Reserves) เมื่อวันที่ 20 – 25 มีนาคม 2538 ซึ่งยูเนสโกและรัฐบาลสเปนได้เป็น

เจ้าภาพโดยที่ประชุมมีมติรับหลักการในเรื่องกลยุทธ์เซปีญาเพื่อพื้นที่สงวนชีวมณฑล และเมื่อมีการประชุมสมัชชาสามัญครั้งที่ 28 ของยูเนสโก (25 ตุลาคม – 16 พฤศจิกายน 2538) ที่ประชุมก็ได้มีมติยอมรับมาตรการตามกลยุทธ์เซปีญาที่ได้มีการเสนอมา¹

กลยุทธ์เซปีญากำหนดข้อเสนอแนะในการพัฒนาพื้นที่สงวนชีวมณฑลอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดเงื่อนไขสำหรับการดำเนินงานของเครือข่ายทั่วโลกของพื้นที่สงวนชีวมณฑลอย่างเหมาะสม โดยไม่ขัดแย้งกับหลักการของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ แต่กำหนดบทบาทเฉพาะของพื้นที่สงวนชีวมณฑลเพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ใหม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนา โดยแบ่งมาตรการในการดำเนินงานออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับนานาชาติ ระดับประเทศ และระดับพื้นที่ เนื่องจากการดำเนินการในแต่ละระดับมีความแตกต่างกันทั้งด้านสถานภาพ ความพร้อม และความเหมาะสม โดยมีดัชนีชี้วัดการทำงาน (Implementation Indicators) เพื่อใช้ในการตรวจสอบผลสำเร็จของการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลแต่ละแห่ง²

3. แผนปฏิบัติการแมดริด (Madrid Action Plan: MAP) ได้รับความเห็นชอบและนำมาใช้โดยสภาโลกที่สามของพื้นที่สงวนชีวมณฑลและสภาความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยแผนปฏิบัติการฉบับนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกลยุทธ์เซปีญา มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้กลยุทธ์เซปีญาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ยกกระดับหลักการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลให้เป็นหลักการสากล และอุทิศพื้นที่สงวนชีวมณฑลให้แกการพัฒนาอย่างยั่งยืนในศตวรรษที่ 21³

¹ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สหประชาชาติ, “การเสนอพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดระนองเป็นแหล่งสงวนชีวมณฑล: แหล่งหนึ่งของโลกและแหล่งที่ 4 ของไทย”, วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สหประชาชาติ (The Bulletin of the Thai National Commission for UNESCO), ปีที่ 29 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2540, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541), น. 32.

² กลุ่มความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ, “โครงการมนุษย์และชีวมณฑล (Man and the Biosphere Programme – MAB)”, พฤศจิกายน 2552, น. 9.

³ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, <<http://www.unesco.org/new/en/naturalsciences/environment/ecological-sciences/biosphere-reserves/from-strategy-to-action/>>, 13 มีนาคม 2554.

สำหรับมาตรการที่นำมาใช้ในพื้นที่สงวนชีวมณฑล แผนปฏิบัติการแมดริดได้วางกรอบการดำเนินงานสำหรับโครงการมนุษย์และชีวมณฑลและเครือข่ายทั่วโลกของพื้นที่สงวนชีวมณฑลในช่วงระยะ 5 ปี ได้แก่ ปี 2008 - 2013 เพื่อเป็นแบบอย่างการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลก ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้มีอำนาจกำหนดนโยบาย ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ผู้วิจัย นักวิทยาศาสตร์ ผู้มีอำนาจจัดการ และผู้มีส่วนได้เสีย ในการร่วมกันกำหนดหลักการสากลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และนำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้ในพื้นที่สงวนชีวมณฑลแต่ละแห่ง⁴

4. อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD) และอนุสัญญาอื่นที่เกี่ยวข้อง แม้จะไม่ได้นำมาตราการตามอนุสัญญาดังกล่าวมาใช้ในการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลโดยตรง แต่การจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นมาตรการที่มีความสอดคล้อง เกี่ยวเนื่อง สนับสนุน และเอื้อให้อนุสัญญาอื่นบรรลุวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งถือเป็นอนุสัญญาที่มีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับพื้นที่สงวนชีวมณฑลอย่างยิ่ง

ภายใต้หลักการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้เขียนขอจัดกลุ่มหลักการดังกล่าวให้เป็นหมวดหมู่เพื่อช่วยต่อการพิจารณาทำความเข้าใจ โดยแบ่งออกเป็น 9 กลุ่มดังนี้

1. ผลของการเป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑล
2. การจัดสรรและการใช้ประโยชน์พื้นที่สงวนชีวมณฑล
3. บทบาทของพื้นที่สงวนชีวมณฑล
4. การมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑล
5. งบประมาณในการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑล
6. การวางข้อกำหนดในการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑล
7. ความสัมพันธ์ของพื้นที่สงวนชีวมณฑลและอนุสัญญาอื่น
8. การพิจารณาบทวนสถานภาพของพื้นที่สงวนชีวมณฑล
9. การยกเลิกพื้นที่สงวนชีวมณฑล

อนึ่ง ในบรรดาหลักการทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว มีเพียงแผนปฏิบัติการแมดริดเท่านั้นที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงเพียงบางส่วน ได้แก่ แผนปฏิบัติการที่ใช้ในปี 2011-2013 เนื่องจากต้องการให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน จึงไม่กล่าวถึงแผนปฏิบัติการที่ใช้ในปี 2008-2010

⁴ เพิ่งอ้าง.

1. ผลของการเป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑล

เมื่อพื้นที่ใดถูกประกาศให้เป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑลแล้ว รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ เช่น จัดทำตราหรือเหรียญที่ระลึก และการเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับพื้นที่นั้นๆ⁵ รวมถึงส่งเสริมการดำเนินการภายในเครือข่ายพื้นที่สงวนชีวมณฑลอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งพื้นที่สงวนชีวมณฑลและวัตถุประสงค์ของโครงการมนุษย์และชีวมณฑล⁶

อนึ่ง ประเทศที่พื้นที่สงวนชีวมณฑลตั้งอยู่ยังคงมีอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่ ประเทศดังกล่าวมีสิทธิในการดำเนินมาตรการตามที่เห็นว่าจำเป็น โดยนำกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นมาปรับใช้หรือบัญญัติกฎหมายขึ้นใหม่มาบังคับใช้ก็ได้⁷ ทั้งนี้ การดำเนินมาตรการของแต่ละรัฐไม่มีรูปแบบตายตัว ขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละพื้นที่และความพร้อมของรัฐนั้นๆ แต่อย่างไรก็ตาม มาตรการที่แต่ละรัฐกำหนดขึ้นมาจะต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติว่าด้วยกรอบการดำเนินงานฯ ด้วย⁸

⁵ กลุ่มความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 2, น. 8.

⁶ Article 6 of Statutory framework of the world network of biosphere reserves
- Publicity

1. The designation of an area as a biosphere reserve should be given appropriate publicity by the State and authorities concerned, including commemorative plaques and dissemination of information material.

2. Biosphere reserves within the Network, as well as the objectives, should be given appropriate and continuing promotion

⁷ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม, “พื้นที่สงวนชีวมณฑลคืออะไร?”, ทำความเข้าใจ เรื่อง พื้นที่สงวนชีวมณฑล, น. 3.

⁸ Article 2 of Statutory framework of the world network of biosphere reserves
- World Network of Biosphere Reserves

3. Individual biosphere reserves remain under the sovereign jurisdiction of the States where they are situated. Under the present Statutory Framework, States take the measures which they deem necessary according to their national legislation.

2. การจัดสรรและการใช้ประโยชน์พื้นที่สงวนชีวมณฑล

ในระยะแรกของการประชุมเพื่อคัดเลือกพื้นที่สงวนชีวมณฑล แนวคิดในการคัดเลือกพื้นที่อยู่บนพื้นฐานของงานวิจัยด้านนิเวศวิทยา ซึ่งดำเนินการอนุรักษ์ในเขตพื้นที่แกนกลาง (Core Area) โดยไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ แต่จะอนุญาตเข้าใช้ประโยชน์อยู่บ้างในเขตกันชน (Buffer Zone) เท่านั้น⁹ แนวคิดดังกล่าวก่อให้เกิดความสับสนระหว่างการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลกับการอนุรักษ์ในพื้นที่อื่นที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน เช่น อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวน เป็นต้น อีกทั้งมีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของคนในท้องถิ่นที่เป็นอุปสรรคต่อการอนุรักษ์และการวิจัยดังกล่าว จึงก่อให้เกิดการพัฒนาวัตถุประสงค์ของโครงการ¹⁰ จากการอนุรักษ์ ศึกษา วิจัย และอบรม ไปเป็นการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ แหล่งพันธุกรรม และระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมในท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อให้มนุษย์อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และส่งเสริมการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ และเพื่อให้ประชาชนได้รู้จัก เข้าใจ อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพได้อย่างยั่งยืน

อนึ่ง เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรพื้นที่สงวนชีวมณฑล โดยแบ่งออกเป็น 3 เขตดังนี้¹¹

⁹ กลุ่มความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 2, น. 2.

¹⁰ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สหประชาชาติ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1, น. 33.

¹¹ Article 4 of Statutory framework of the world network of biosphere reserves - Criteria

General criteria for an area to be qualified for designation as a biosphere reserve:

5. It should include these functions, through appropriate zonation, recognizing:

2.1 พื้นที่แกนกลาง (Core Area)

เป็นพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือพื้นที่ที่กำหนดให้ได้รับการคุ้มครองในระยะยาวตามวัตถุประสงค์ด้านการอนุรักษ์ของพื้นที่สงวนชีวมณฑลและมีขนาดพื้นที่เพียงพอที่จะดำเนินการจัดการตามวัตถุประสงค์ของพื้นที่สงวนชีวมณฑลได้¹² โดยอาจมีพื้นที่แกนกลางหลายแห่งในพื้นที่สงวนชีวมณฑลเดียวกัน เพื่อให้ครอบคลุมความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศในพื้นที่สงวนชีวมณฑลทั้งหมด โดยหลักต้องไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดๆ ในพื้นที่แกนกลาง ยกเว้นกิจกรรมวิจัยและการติดตามตรวจสอบ หากจำเป็นอาจอนุญาตให้มีการใช้ทรัพยากรชีวภาพตามจารีตประเพณีของชุมชนท้องถิ่น หรือมีการจัดกิจกรรมนันทนาการที่มีความเหมาะสมก็ได้¹³

(a) a legally constituted core area or areas devoted to long-term protection, according to the conservation objectives of the biosphere reserve, and of sufficient size to meet these objectives;

(b) a buffer zone or zones clearly identified and surrounding or contiguous to the core area or areas, where only activities compatible with the conservation objectives can take place;

(c) an outer transition area where sustainable resource management practices are promoted and developed.

¹² สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สหประชาชาติ, “บทบัญญัติว่าด้วยการรอบการดำเนินงานเครือข่ายทั่วโลกของพื้นที่สงวนชีวมณฑล (Statutory framework of the world network of biosphere reserves)”, วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สหประชาชาติ (The Bulletin of the Thai National Commission for UNESCO), ปีที่ 29 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2540, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541), น. 51.

¹³ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม, “พื้นที่สงวนชีวมณฑลมีองค์ประกอบอะไรบ้าง”, ทำความเข้าใจ เรื่อง พื้นที่สงวนชีวมณฑล, น. 5.

2.2 เขตกันชน (Buffer Zone) หรือพื้นที่ล้อมรอบ

เป็นพื้นที่ที่ติดต่อกับพื้นที่แกนกลาง¹⁴ ต้องมีการกำหนดแนวเขตที่ชัดเจนเพื่อคุ้มครองพื้นที่แกนกลาง¹⁵ อนุญาตให้มีการดำเนินกิจกรรมเท่าที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านการอนุรักษ์ในพื้นที่แกนกลาง¹⁶ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้ แต่ต้องเป็นการใช้อย่างยั่งยืน¹⁷ และใช้ในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือที่เหมาะสมด้านนิเวศวิทยา เช่น การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การวิจัย การศึกษาวิจัยในพื้นที่เสื่อมโทรม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถใช้เป็นสถานที่สำหรับส่งเสริมการศึกษา ฝึกอบรม ท่องเที่ยว และนันทนาการ ได้อีกด้วย¹⁸

¹⁴ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สหประชาชาติ, “พื้นที่สงวนชีวมณฑลในประเทศไทย: การดำเนินงานที่ผ่านมา”, วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สหประชาชาติ (The Bulletin of the Thai National Commission for UNESCO), ปีที่ 29 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2540, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541), น. 13.

¹⁵ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม, อ่าวแล้ว เชิงอรรถที่ 13.

¹⁶ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สหประชาชาติ, อ่าวแล้ว เชิงอรรถที่ 14.

¹⁷ กรมป่าไม้ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ และศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, “รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ จลองครบรอบ 30 ปี โครงการมนุษย์และชีวมณฑล เรื่อง คน ป่าไม้ และพื้นที่สงวนชีวมณฑล (Man and Biosphere Reserve)”, 16 พฤศจิกายน 2544, 2545, น. i.

¹⁸ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม, อ่าวแล้ว เชิงอรรถที่ 13.

2.3 พื้นที่รอบนอก (Transition Zone)

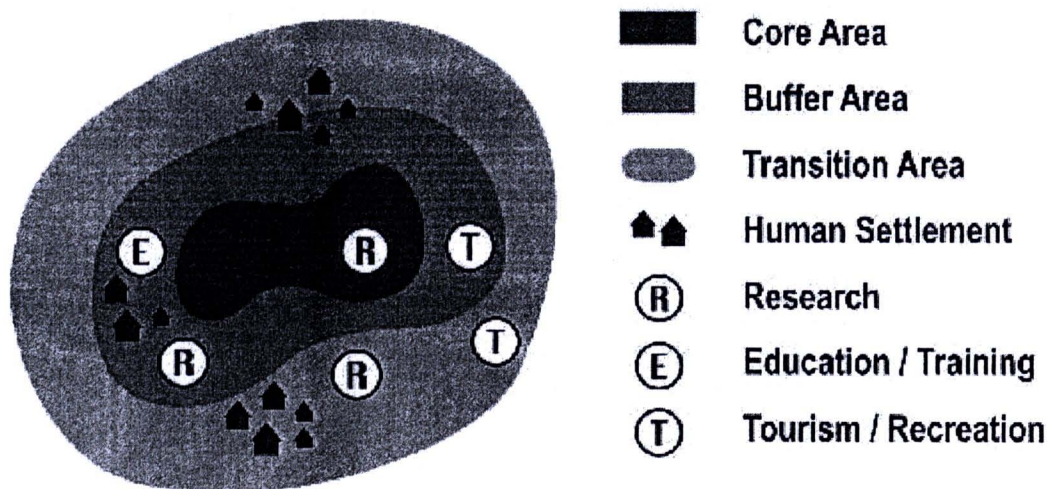
เป็นพื้นที่ซึ่งส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน¹⁹ เป็นที่อยู่อาศัย เขตกลไกกรรม²⁰ และการใช้ประโยชน์อื่นๆ ตามที่ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานอนุรักษ์ นักวิทยาศาสตร์ องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มวัฒนธรรม ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ตกลงกัน เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่รอบนอกของพื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของพื้นที่สงวนชีวมณฑล²¹

¹⁹ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สหประชาชาติ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 14.

²⁰ กรมป่าไม้ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ และศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 17.

²¹ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ สิ่งแวดล้อม, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 13.

Structure of a model biosphere reserve.

ภาพที่ 6 การจัดสรรพื้นที่ในพื้นที่สงวนชีวมณฑล²²

อนึ่ง ขอบเขตพื้นที่ทั้ง 3 เขต อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม เนื่องจากหลักการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลมีลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ความยืดหยุ่นในการดำเนินงานสำหรับสภาวะของพื้นที่ที่แตกต่างกัน²³ โดยแต่ละพื้นที่อาจขยายขอบเขตให้ครอบคลุมถิ่นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่ถูกแบ่งแยกตามธรรมชาติ ระบบนิเวศที่ถูกคุกคาม และสภาพแวดล้อมที่มีความเปราะบางและมีแนวโน้มสูงที่จะถูกทำลายทางธรรมชาติและวัฒนธรรม²⁴

²² Investment-Sustainability-Development Consultancy, <<http://isdconsultancy.com/website/content/view/14/26/1/2/>>, 19 พฤศจิกายน 2553

²³ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 13.

²⁴ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal I: Use Biosphere Reserves to conserve natural and cultural diversity

Objective I.1: Improve the coverage of natural and cultural biodiversity by means of the World Network of Biosphere Reserves.

Recommended at the national level:

4. In light of the analysis, and taking into account existing protected areas, establish, strengthen or extend biosphere reserves as necessary, giving special

ซึ่งรัฐควรพัฒนาและปรับใช้เครื่องมือและแนวทางการปฏิบัติสำหรับการจัดสรรพื้นที่สงวนชีวมณฑล²⁵ โดยกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติสำหรับแต่ละเขตตามบทบาทและกิจกรรม²⁶ ผ่านการหารือกับผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง²⁷ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถสงวนรักษาพื้นที่แกนกลาง²⁸ และตอบสนองความต้องการและเป็นไปตามสภาพของท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง²⁹

attention to fragmented habitats, threatened ecosystems, and fragile and vulnerable environments, both natural and cultural.

²⁵ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 13 Functional zonation in all biosphere reserves established, particularly with regard to the transition area and the development function

Actions 13.1 Develop and apply practical tools and guidelines for zoning at the national level

²⁶ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 13 Functional zonation in all biosphere reserves established, particularly with regard to the transition area and the development function

Actions 13.3 Determine the most suitable zonation patterns and define performance standards for each zone. Ensure sufficient size of each zone for the BR functions and identify the contribution of each zone to the whole BR

²⁷ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 13 Functional zonation in all biosphere reserves established, particularly with regard to the transition area and the development function

Actions 13.4 clearly define the other boundary of the BR in the determining the transition area through stakeholder consultation. (Each BR could Consider natural, e.g. watershed, ecosystem, etc., as well as political and administrative boundaries in defining its delimitation, and clearly explain the rationale behind that determination in the nomination/periodic review forms)

²⁸ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal IV: Implement the Biosphere Reserve concept

Objective IV.1: Integrate the functions of biosphere reserves

Recommended at the individual reserve level:

3. บทบาทของพื้นที่สงวนชีวมณฑล

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม และการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ อันจะก่อให้เกิดการอนุรักษ์และการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ในการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑล รัฐที่เข้าร่วมโครงการมนุษย์และชีวมณฑลควรต้องกำหนดแนวทางในการดำเนินการตามบทบาทที่สำคัญ 3 ด้าน ดังนี้³⁰

3.1 บทบาทด้านการอนุรักษ์

สนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ลักษณะภูมิทัศน์ ระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และความแปรปรวนทางพันธุกรรม โดยแบ่งเป็น 3 มาตรการ ดังนี้

12. Where necessary, in order to preserve the core area, re-plan the buffer and transition zones, according to sustainable development criteria.

²⁹ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ สิ่งแวดล้อม, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 13.

³⁰ Statutory framework of the world network of biosphere reserves

Article 3 - Functions

In combining the three functions below, biosphere reserves should strive to be sites of excellence to explore and demonstrate approaches to conservation and sustainable development on a regional scale:

(i) conservation - contribute to the conservation of landscapes, ecosystems, species and genetic variation;

(ii) development - foster economic and human development which is socio-culturally and ecologically sustainable;

(iii) logistic support - support for demonstration projects, environmental education and training, research and monitoring related to local, regional, national and global issues of conservation and sustainable development.

3.1.1 มาตรการอนุรักษ์ในพื้นที่สงวนชีวมณฑล

ใช้พื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรมในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ป่าไม้ และขยายพันธุ์เพื่อคืนสู่ธรรมชาติ รวมทั้งการผสมผสานเข้ากับโครงการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมดังกล่าว³¹ โดยขยายให้ครอบคลุมถึงพื้นที่ที่ยังคงมีความหลากหลายทางชีวภาพตามจารีตประเพณี และพื้นที่ซึ่งมนุษย์และสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบซึ่งกันและกัน ได้แก่ พื้นที่ชนเมือง พื้นที่ชนบทที่เสื่อมโทรม พื้นที่ชายฝั่ง แหล่งน้ำจืด และพื้นที่ชุ่มน้ำ³² ทั้งนี้ รัฐอาจตั้งพื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นพื้นที่คุ้มครองตามกฎหมาย³³ เพื่อให้เกิด

³¹ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal I: Use Biosphere Reserves to conserve natural and cultural diversity

Objective I.2: Integrate biosphere Reserves into conservation planning

Recommended at the international level:

5. Use biosphere reserves for in situ conservation of genetic resources, including wild relatives of cultivated and domesticated species, and consider using the reserves as rehabilitation/re-introduction sites, and link them as appropriate with ex situ conservation and use programmes.

³² The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal II: Utilize Biosphere Reserves as models of land management and of approaches to sustainable development

Objective II.1: Secure the support and involvement of local people

Recommended at the national level:

3. Establish, strengthen or extend biosphere reserves to include areas where traditional lifestyles and indigenous uses of biodiversity are practiced (including sacred sites), and/or where there are critical interactions between people and their environment (e.g. peri-urban areas, degraded rural areas, coastal areas, freshwater environments and wetlands).

³³ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 11 Enhanced legal recognition of biosphere reserves where appropriate

การอนุรักษ์และการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในพื้นที่สงวนชีวมณฑลอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ อาจส่งเสริมเรื่องความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น ชนกลุ่มน้อย และกลุ่มคนพื้นเมือง³⁴

3.1.2 มาตรการอนุรักษ์ระหว่างพื้นที่สงวนชีวมณฑลและพื้นที่คุ้มครองอื่น

เชื่อมโยงพื้นที่สงวนชีวมณฑลแต่ละแห่งเข้าด้วยกัน และเชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่คุ้มครองอื่น ด้วยการใช้แนวธรรมชาติ (green corridor) และวิธีอื่นที่เสริมสร้างการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ³⁵ โดยมีมาตรการในการจัดการ ประสานงาน และการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกัน³⁶ ใช้พื้นที่สงวนชีวมณฑลในการจัดการชีวนิเวศขนาดใหญ่³⁷ โดยรวมเอา

action 11.1 Encourage States to include BRs in their own legislation

³⁴ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 26 Improved generation of profits and livelihood benefits in biosphere reserves through sustainable production, harvesting, processing and marketing of biosphere reserve products

Actions 26.3 Promotion of alternative and sustainable livelihoods primarily targeting vulnerable populations within BRs such as local communities, minorities, indigenous and ethnic groups

³⁵ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal I: Use Biosphere Reserves to conserve natural and cultural diversity

Objective I.2: Integrate biosphere Reserves into conservation planning

Recommended at the international level:

4. Link biosphere reserves with each other, and with other protected areas, through green corridors and in other ways that enhance biodiversity conservation, and ensure that these links are maintained.

³⁶ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal II: Utilize Biosphere Reserves as models of land management and of approaches to sustainable development

พื้นที่เมืองเข้ากับพื้นที่สงวนชีวมณฑล³⁸ เพื่อขยายพื้นที่ที่มีมาตรการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการพัฒนา และก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง ส่วนพื้นที่สงวนชีวมณฑลที่มีภูมิประเทศเป็น เทือกเขาใช้เป็นสถานที่สังเกตการณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน³⁹

Objective II.2: Ensure better harmonization and interaction among the different biosphere reserve zones

Recommended at the individual reserve level:

3. Develop and establish institutional mechanisms to manage, co-ordinate and integrate the biosphere reserve's programmes and activities.

³⁷ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 13 Functional zonation in all biosphere reserves established, particularly with regard to the transition area and the development function

Actions 13.2 Use BRs to manage large biome as a BR system and for extensive terrestrial and marine areas as a series of units linking up relatively small protected core areas with significantly larger buffer zones and transition areas

³⁸ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 23 A mechanism for biosphere reserves to address urban issues in a regional context

Actions 23.1 Facilitate the integration of urban areas into BRs

³⁹ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2012)

Target 24 Use biosphere reserves as learning sites for research, adaptation, mitigation in relation to climate change

Actions 24.1 Use mountain BRs as field observatories of global change impacts on the environment, economy and human well-being, based on the GLOCHAMORE Research Strategy

3.1.3 มาตรการอนุรักษ์พื้นที่สงวนชีวมณฑลระดับโลก

ให้มีการจัดตั้งพื้นที่สงวนชีวมณฑลข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ (transboundary) เพื่อเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์สิ่งมีชีวิต ระบบนิเวศ และทรัพยากรพันธุกรรม ซึ่งอยู่บริเวณพรมแดน⁴⁰ สร้างความสัมพันธ์กับพื้นที่ที่มีการจัดการคล้ายกัน กับรัฐบาลต่างประเทศ และกับองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ⁴¹ โดยการสร้างโครงการคู่ขนานกับโครงการ MAB ระหว่างพื้นที่สงวนชีวมณฑล เพื่อแบ่งปันองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน⁴² โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ⁴³ และเครือข่ายทั่วโลกของโครงการมนุษย์และชีวมณฑล⁴⁴

⁴⁰ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal I: Use Biosphere Reserves to conserve natural and cultural diversity

Objective I.2: Integrate biosphere Reserves into conservation planning

Recommended at the international level:

1. Encourage the establishment of transboundary biosphere reserves as a means of dealing with the conservation of organisms, ecosystems, and genetic resources that cross national boundaries.

⁴¹ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal IV: Implement the Biosphere Reserve concept

Objective IV.2: Strengthen the World Biosphere Reserve Network

Recommended at the international level:

5. Develop creative connections and partnerships with other networks of similar managed areas, and with international governmental and non-governmental organizations, with goals congruent with those of biosphere reserves.

Recommended at the national level:

15. Develop creative connections and partnerships with other networks of similar managed areas, and with international governmental and non-governmental organizations, with goals congruent with those of the biosphere reserves.

⁴² Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 28 Exchanges between biosphere reserves

3.2 บทบาทด้านการพัฒนา

ผสมผสานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเศรษฐกิจ ซึ่งมีความยั่งยืนทั้งทางด้าน
นิเวศวิทยา สังคม และวัฒนธรรม โดยวิธีการดังต่อไปนี้

Actions 28.2 Encourage and enable twinning programmes between BRs sharing specific issues

⁴³ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 30 Transboundary biosphere reserves

Actions 30.1 Support the development of new and strengthen existing transboundary BRs as well as other forms of transboundary cooperation

⁴⁴ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 15 Communication of biosphere reserve experiences on management and stakeholder participation of ecosystem services to relevant policy constituencies within the UN bodies, regional development banks, national governments and others

Actions 15.2 Promote the MAB Programme's global network function through the systematic recording of policyrelevant case studies and ensuring their availability and dissemination

3.2.1 สร้างความสมดุลระหว่างบทบาทด้านการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในพื้นที่สงวนชีวมณฑล⁴⁵

โดยผสมผสานมาตรการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลเข้ากับนโยบายการพัฒนาและโครงการวางแผนการใช้ที่ดินระดับภูมิภาค⁴⁶ และส่งเสริมให้หน่วยงานที่มีการใช้ที่ดินขนาดใหญ่ในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่สงวนชีวมณฑลนำแนวปฏิบัติในการใช้ที่ดินแบบยั่งยืนไปใช้⁴⁷ เพื่อเป็นแบบอย่างให้เอกชนและองค์กรอื่น

⁴⁵ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal II: Utilize Biosphere Reserves as models of land management and of approaches to sustainable development

Objective II.2: Ensure better harmonization and interaction among the different biosphere reserve zones

Recommended at the national level:

2. Develop means of identifying incompatibilities between the conservation and sustainable-use functions of biosphere reserves, and take measures to ensure that an appropriate balance between the functions is maintained.

⁴⁶ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal II: Utilize Biosphere Reserves as models of land management and of approaches to sustainable development

Objective II.3: Integrate biosphere reserves into regional planning

Recommended at the national level:

1. Include biosphere reserves in regional development policies and in regional land-use planning projects.

⁴⁷ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal II: Utilize Biosphere Reserves as models of land management and of approaches to sustainable development

Objective II.3: Integrate biosphere reserves into regional planning

Recommended at the national level:

3.2.2 นำผลการวิจัยมาปรับใช้

ไม่ว่าจะเป็นการปรับใช้ในนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืน⁴⁸ ในการเพิ่มขีดความสามารถด้านการสร้างงานทางวิทยาศาสตร์และการจัดการ หรือนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ (Decision Making)⁴⁹ และการแก้ไขปัญหา โดยเชื่อมโยงกับการจัดสรรพื้นที่และแผนการจัดการ⁵⁰ พร้อมทั้งระดมความรู้ทั้งทางวิทยาศาสตร์และมีใช้วิทยาศาสตร์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับบทบาททางด้านวิทยาศาสตร์ในพื้นที่สงวนชีวมณฑล⁵¹

2. Encourage the major land-use sectors near each biosphere reserve to adopt practices favouring sustainable land-use.

⁴⁸ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 24 Use biosphere reserves as learning sites for research, adaptation, mitigation in relation to climate change

Actions 24.2 Use mountain BRs as field observatories of global change impacts on the environment, economy and human well-being, based on the GLOCHAMORE Research Strategy

⁴⁹ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 16 Site-based policy-relevant research programmes

Actions 16.3 Strengthen the role of science in decision-making through problemoriented, applied research in order to increase the availability of funding for both science and management, and ensure good science-informed participatory and collaborative management

⁵⁰ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2012)

Target 20 Biosphere reserves have research programmes linked to the development of the management plan and zoning

Actions 20.2 Use BRs as sites for applied, problemoriented research for sustainable development linked to the zoning and management plan. Incorporate the results of applied ecological and socio-economic research into ecosystem management of all areas and link educational activities to the different functions in all zones of BRs

⁵¹ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2012)

3.2.3 ส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่สงวนชีวมณฑล⁵²

ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพทางเศรษฐกิจโดยการสร้างสรรค์และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยใช้กลยุทธ์ทางธุรกิจ เพื่อการสร้างเอกลักษณ์ การส่งเสริมและการพัฒนาการตลาดและการค้าที่เป็นธรรมสำหรับสินค้าที่ผลิตในนามพื้นที่สงวนชีวมณฑล⁵³

3.3 บทบาทด้านการสนับสนุนการอนุรักษ์และการพัฒนา

สนับสนุนโครงการสาธิต การให้การศึกษา การฝึกอบรม การวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการและการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน

Target 19 Biosphere Reserves to have research programmes on analyses of ecosystem services and their management through stakeholder participation

Actions 19.1 Mobilize scientific and non-scientific actors combining all knowledge systems in order to strengthen the scientific functions of BRs

⁵² Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2012)

Target 27 Increased involvement, support and buy-in of private sector

Actions 27.2 Promote incentives for product labeling in BRs

⁵³ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2012)

Target 26 Improved generation of profits and livelihood benefits in biosphere reserves through sustainable production, harvesting, processing and marketing of biosphere reserve products

Actions 26.2 Further the work of the Task Force on Quality Economies by creating or strengthening partnerships with businesses to identify, develop and promote

Target 27 Increased involvement, support and buy-in of private sector

Actions 27.1 Create or strengthen partnerships with businesses to identify, develop and promote markets and fair trade for goods and services in BRs and to support management and communication relating to BRs

ในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับโลก โดยการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลที่ตั้งอยู่บนแผนการจัดการหรือแผนความร่วมมือ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้⁵⁴

3.3.1 การสนับสนุนด้านการศึกษา

ผลักดันหลักการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในพื้นที่สงวนชีวมณฑลให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา และในสื่อการศึกษาประเภทต่างๆ⁵⁵ รวมถึงโครงการวิจัยทางวิทยาศาสตร์⁵⁶ และหลักสูตรการฝึกอบรม⁵⁷ โดยอาศัยความร่วมมือจากเครือข่ายทั่วโลกของพื้นที่สงวนชีวมณฑล⁵⁸

⁵⁴ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 15 Communication of biosphere reserve experiences on management and stakeholder participation of ecosystem services to relevant policy constituencies within the UN bodies, regional development banks, national governments and others

Actions 15.1 Undertake a critical analysis and synthesis of existing data based on experience of implementing the management plans/ cooperation plans of BRs around the world, including their relationship to ecosystem services

⁵⁵ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal III: Use Biosphere Reserves for research, monitoring, education, and training

Objective III.3: Improve education, public awareness and involvement

Recommended at the national level:

3. Include information on conservation and sustainable use, as practiced in biosphere reserves, in school programmes and teaching manuals, and in media efforts.

⁵⁶ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal III: Use Biosphere Reserves for research, monitoring, education, and training

Objective III.1: Improve knowledge of the interactions between humans and the biosphere

3.3.2 การจัดตั้งหน่วยงานกลาง

โดยอาจเป็นการจัดตั้งองค์กรระดับประเทศเพื่อจัดการ ประสานงาน และผสมผสาน โครงการและกิจกรรมในพื้นที่สงวนชีวมณฑล⁵⁹ รวมทั้งให้คำแนะนำและประสานงานให้เกิด ความสอดคล้องกันระหว่างพื้นที่สงวนชีวมณฑลที่อยู่ในประเทศเดียวกัน⁶⁰

Recommended at the national level:

7. Integrate biosphere reserves with national and regional scientific research programmes, and link these research activities to national and regional policies on conservation and sustainable development.

⁵⁷ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2011)

Target 24 Use biosphere reserves as learning sites for research, adaptation, mitigation in relation to climate change

Actions 24.4 Carry out training courses for different ecosystem types related to climate change, in particular using the ERAIFT regional flagship project for tropical forests and certified forestry as a climate change mitigation approach

⁵⁸ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal III: Use Biosphere Reserves for research, monitoring, education, and training

Objective III.1: Improve knowledge of the interactions between humans and the biosphere

3. Use the World Biosphere Reserve Network for co-operative research programmes at the regional and inter-regional levels, such as those existing for the Southern Hemisphere, East Asia and Latin America.

⁵⁹ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal IV: Implement the Biosphere Reserve concept

Objective IV.1: Integrate the functions of biosphere reserves

Recommended at the individual reserve level:

13. Define and establish institutional mechanisms to manage, co-ordinate and integrate the reserve's programmes and activities.

3.3.3 ใช้พื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นพื้นที่ทดลอง

อาจกำหนดโครงการต่างๆ ในพื้นที่ขึ้นมา เพื่อใช้ในการทดลองด้านการพัฒนา การประเมิน และการติดตามตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพ ความยั่งยืนของระบบนิเวศ และสภาพความเป็นอยู่ของประชากรสิ่งมีชีวิต⁶¹ โดยใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนด นโยบายการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน⁶² จากนั้นจึงสาธิตให้ชุมชนท้องถิ่น ผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนทั่วไปได้เข้ามาศึกษาในแปลงทดลองเพื่อนำไปประยุกต์ใช้

⁶⁰ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal IV: Implement the Biosphere Reserve concept

Objective IV.2: Strengthen the World Biosphere Reserve Network

Recommended at the national level:

13. Develop a national-level mechanism to advise and co-ordinate the biosphere reserves; and fully consider and utilize its recommendations and guidance.

⁶¹ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal III: Use Biosphere Reserves for research, monitoring, education, and training

Objective III.2: Improve monitoring activities

Recommended at the individual reserve level:

5. Use the reserve as an experimental area for the development and testing of methods and approaches for the evaluation and monitoring of biodiversity, sustainability and quality of life of its inhabitants.

⁶² The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal III: Use Biosphere Reserves for research, monitoring, education, and training

Objective III.1: Improve knowledge of the interactions between humans and the biosphere

7. Integrate biosphere reserves with national and regional scientific research programmes, and link these research activities to national and regional policies on conservation and sustainable development.

3.3.4 ส่งเสริมการอบรมหรือการเข้าร่วมโครงการให้แก่เจ้าหน้าที่ของพื้นที่สงวนชีวมณฑล

เช่น การอบรมการจัดการแบบบูรณาการ การแก้ไขข้อขัดแย้ง และทักษะการเจรจา⁶³ เพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ในการคิดและต่อยอดโครงการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาในพื้นที่

4. การมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑล

การจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ได้เลย หากขาดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นรัฐ เอกชน ชุมชนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป เนื่องจากมาตรการในการจัดการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ล้วนเกี่ยวข้องทั่วถึงกันทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก ดังนั้น รัฐจึงควรจัดระบบให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ชุมชนท้องถิ่น และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม⁶⁴ ในเครือข่ายและโครงการระดับระหว่างประเทศ⁶⁵ การวางแผน

⁶³ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2011)

Target 17 Trained Biosphere reserve managers and other relevant stakeholders

Actions 17.2 Promote capacity Enhancement programmes for BR administrators and managers, such as on adaptive management, including conflict resolution and negotiation skills

⁶⁴ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2012)

Target 10 Open and participatory procedure and processes in the designation, planning and implementation of biosphere reserves

action 10.1 Every BR should carry out a participatory planning process, such as Local Agenda 21, to guide BR implementation assuring “participatory management” especially for traditional, local and indigenous communities

⁶⁵ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

การดำเนินการตามบทบาทของพื้นที่สงวนชีวมณฑล⁶⁶ การตัดสินใจในการจัดการ⁶⁷ และใช้ประโยชน์จากพื้นที่สงวนชีวมณฑล⁶⁸ การส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการวางแผน การศึกษา การฝึกอบรม⁶⁹ กิจกรรม

Goal III: Use Biosphere Reserves for research, monitoring, education, and training

Objective III.3: Improve education, public awareness and involvement

Recommended at the national level:

4. Encourage participation of biosphere reserves in international networks and programmes, to promote cross-cutting linkages in education and public awareness.

⁶⁶ Statutory framework of the world network of biosphere reserves

Article 4 - Criteria

General criteria for an area to be qualified for designation as a biosphere reserve:

6. Organizational arrangements should be provided for the involvement and participation of a suitable range of inter alia public authorities, local communities and private interests in the design and carrying out the functions of a biosphere reserve.

⁶⁷ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal IV: Implement the Biosphere Reserve concept

Objective IV.1: Integrate the functions of biosphere reserves

Recommended at the individual reserve level:

14. Ensure that the local community participate in the planning and management of biosphere reserves.

⁶⁸ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal II: Utilize Biosphere Reserves as models of land management and of approaches to sustainable development

Objective II.1: Secure the support and involvement of local people

Recommended at the individual reserve level:

5. Survey the interests of the various stakeholders and fully involve them in planning and decision-making regarding the management and use of the reserve.

⁶⁹ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

วิจัย⁷⁰ การศึกษาดูงาน⁷¹ และการติดตามตรวจสอบในพื้นที่สงวนชีวมณฑล เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่สงวนชีวมณฑลแต่ละแห่ง รวมถึงพื้นที่และเครือข่ายที่มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินการด้านการอนุรักษ์เข้าด้วยกัน⁷² โดยให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑล⁷³ เช่น

Goal III: Use Biosphere Reserves for research, monitoring, education, and training

Objective III.3: Improve education, public awareness and involvement

Recommended at the individual reserve level:

5. Encourage involvement of local communities, school children and other stakeholders in education and training programmes and in research and monitoring activities within biosphere reserves.

⁷⁰ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 20 Biosphere reserves have research programmes linked to the development of the management plan and zoning

Actions 20.1 Ensure stakeholder involvement in the production of a research agenda to be incorporated in the management plan for the whole BR

⁷¹ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 28 Exchanges between biosphere reserves

Actions 28.1 Support study tours/ site visits between stakeholder groups in BRs

⁷² The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal III: Use Biosphere Reserves for research, monitoring, education, and training

Objective III.2: Improve monitoring activities

Recommended at the national level:

3. Encourage the participation of biosphere reserves in national programmes of ecological and environmental monitoring, and development of linkages between biosphere reserves and other monitoring sites and networks.

⁷³ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้วยวิธีการต่างๆ เป็นต้น⁷⁴ นอกจากนี้ รัฐควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดตั้งและดำเนินกิจกรรมที่มีผลต่อความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและสังคมในเขตที่เหมาะสมของพื้นที่สงวนชีวมณฑลและพื้นที่โดยรอบ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ⁷⁵

นอกจากนี้ การจัดการปัญหาความขัดแย้งของผู้มีส่วนได้เสีย⁷⁶ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้เสียเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจดำเนินการโดยแต่งตั้ง

Target 22 Exchange of educational resources for widespread adaptation and application

Actions 22.1 Improve capacity of WNBR with the aim of building strong learning organizations, alliances and empowering all stakeholders at each BR

⁷⁴ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 16 Site-based policy-relevant research programmes

Actions 16.3 Strengthen the role of science in decision-making through problem-oriented, applied research in order to increase the availability of funding for both science and management, and ensure good science-informed participatory and collaborative management

⁷⁵ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal IV: Implement the Biosphere Reserve concept

Objective IV.1: Integrate the functions of biosphere reserves

Recommended at the national level:

7. Encourage private sector initiatives to establish and maintain environmentally and socially sustainable activities in appropriate zones of biosphere reserves and in surrounding areas, in order to stimulate community development.

Recommended at the individual reserve level:

15. Encourage private sector initiatives to establish and maintain environmentally and socially sustainable activities in the reserve and surrounding areas.

⁷⁶ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal II: Utilize Biosphere Reserves as models of land management and of approaches to sustainable development

ที่ปรึกษาระดับท้องถิ่นและตั้งคณะกรรมการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑล⁷⁷ ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนผู้เกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งด้านอื่นๆ เช่น การเกษตร การป่าไม้ การล่าสัตว์ น้ำ พลังงาน การประมง การท่องเที่ยว นันทนาการ การวิจัย⁷⁸ โดยแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีและภูมิปัญญาพื้นบ้าน⁷⁹ และแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเท่าเทียม เช่น การแบ่งปัน

Objective II.1: Secure the support and involvement of local people

Recommended at the international level:

1. Prepare guidelines for key aspects of biosphere reserve management, including the resolution of conflicts, provision of local benefits, and involvement of stakeholders in decision-making and in responsibility for management.

⁷⁷ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 10 Open and participatory procedure and processes in the designation, planning and implementation of biosphere reserves

action 10.2 Every BR should establish a management committee comprising stakeholders representing different activity sectors of all three zones

⁷⁸ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal II: Utilize Biosphere Reserves as models of land management and of approaches to sustainable development

Objective II.2: Ensure better harmonization and interaction among the different biosphere reserve zones

Recommended at the individual reserve level:

4. Establish a local consultative framework in which the reserve's economic and social stakeholders are represented, including the full range of interests (e.g. agriculture, forestry, hunting and extracting, water and energy supply, fisheries, tourism, recreation, research).

⁷⁹ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal II: Utilize Biosphere Reserves as models of land management and of approaches to sustainable development

Objective II.1: Secure the support and involvement of local people

Recommended at the national level:

ค่าธรรมเนียมการเข้าพื้นที่ (entrance fee) การขายสินค้าจากผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือหัตถกรรม เป็นต้น การใช้แรงงานและเทคนิคท้องถิ่นในการก่อสร้าง และการพัฒนากิจกรรมที่มีความยั่งยืน เช่น การเกษตร การปลูกป่า เป็นต้น⁸⁰ ผ่านการสร้างข้อตกลงที่ชัดเจนและเป็นธรรมระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง⁸¹

5. บทประมาณที่ใช้ในการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑล

เพื่อเสริมสร้างสถานภาพของพื้นที่สงวนชีวมณฑล และการดำเนินงานของเครือข่าย และเครือข่ายย่อยทั่วโลกของพื้นที่สงวนชีวมณฑล ยูเนสโกจะดำเนินการแสวงหาความช่วยเหลือ

4. Identify and promote the establishment of activities compatible with the goals of conservation, through the transfer of appropriate technologies which include traditional knowledge, and which promote sustainable development in the buffer and transition zones.

⁸⁰ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal II: Utilize Biosphere Reserves as models of land management and of approaches to sustainable development

Objective II.1: Secure the support and involvement of local people

Recommended at the individual reserve level:

9. Ensure that the benefits derived from the use of natural resources are equitably shared with the stakeholders, by such means as sharing the entrance fees, sale of natural products or handicrafts, use of local construction techniques and labour, and development of sustainable activities (e.g. agriculture, forestry, etc.)

⁸¹ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 25 Improved financial mechanisms for biosphere reserves and regional networks

Actions 25.1 Establish partnership agreements with relevant institutions/ organizations to carry out Payment for Ecosystem Services (PES) projects

Actions 25.2 Establish partnership agreements, such as for water, forest and carbon funds

ทางการเงินจากแหล่งเงินทุนทั้งทวีภาคีและพหุภาคี⁸² แต่อย่างไรก็ตาม พื้นที่สงวนชีวมณฑลแต่ละแห่งก็ยังสามารถจัดหาเงินทุนสนับสนุนจากองค์กรเอกชน ภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน และมูลนิธิ⁸³ รวมทั้งยื่นข้อเสนอขอสนับสนุนทางการเงินต่อกลไกเงินทุนนานาชาติ เงินทุนทวีภาคี และกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก⁸⁴ และขอรับการสนับสนุนจากในประเทศและต่างประเทศเพื่อพื้นที่สงวนชีวมณฑลและเครือข่ายระดับภูมิภาคจากองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือ สำหรับโครงการที่เกี่ยวข้องกับ

⁸² Statutory framework of the world network of biosphere reserves

Article 10 - Secretariat

2. In order to reinforce individual biosphere reserves and the functioning of the Network and subnetworks, UNESCO shall seek financial support from bilateral and multilateral sources.

⁸³ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal IV: Implement the Biosphere Reserve concept

Objective IV.2: Strengthen the World Biosphere Reserve Network

Recommended at the international level:

9. Mobilize private funds, from businesses, NGOs and foundations, for the benefit of biosphere reserves.

Recommended at the national level:

19. Mobilize private funds, from businesses, NGOs and foundations, for the benefit of biosphere reserves.

Recommended at the individual reserve level:

22. Mobilize private funds, from businesses, NGOs and foundations, for the benefit of biosphere reserves.

⁸⁴ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal IV: Implement the Biosphere Reserve concept

Objective IV.2: Strengthen the World Biosphere Reserve Network

Recommended at the international level:

8. Wherever possible, advocate the inclusion of biosphere reserves in projects financed by bilateral and multilateral aid organizations

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ กลุ่มน้ำระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดปัญหาความยากจน เป็นต้น⁸⁵

6. การวางข้อกำหนดในการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑล

ในการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลระดับชาติ รัฐควรวางข้อกำหนดเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ ประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติ และปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนา อันเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการจัดตั้งพื้นที่สงวนชีวมณฑล และเพื่อให้เป็นไปตามหลักการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนี้⁸⁶

1. กำหนดกลไกการจัดการ การใช้ประโยชน์ และการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ในเขตกันชนหรือเขตอื่นๆ

⁸⁵ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 25 Improved financial mechanisms for biosphere reserves and regional networks

Actions 25.3 Seek national and international support for BRs and Regional Networks with the organizations responsible for projects on biodiversity conservation, international waters, climate change, poverty reduction, etc.

⁸⁶ Statutory framework of the world network of biosphere reserves

Article 4 - Criteria

General criteria for an area to be qualified for designation as a biosphere reserve:

7. In addition, provisions should be made for:

(a) mechanisms to manage human use and activities in the buffer zone or zones;

(b) a management policy or plan for the area as a biosphere reserve;

(c) a designated authority or mechanism to implement this policy or plan;

(d) programmes for research, monitoring, education and training.

2. กำหนดนโยบายและแผนการจัดการพื้นที่ในฐานะที่เป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑล
3. มอบหมายให้หน่วยงานหรือองค์กรดำเนินการตามนโยบายหรือแผนตามข้อ 2
4. กำหนดโปรแกรมเพื่อการวิจัย การติดตามตรวจสอบ การให้การศึกษา และการฝึกอบรม

การฝึกอบรม

นอกจากนี้ ควรพิจารณาบทพจนกฤษฎา มาตรการ และแผนปฏิบัติการระดับชาติ สำหรับพื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นระยะๆ โดยปรับปรุงกฤษฎาให้มีลักษณะส่งเสริมประสาน สอดคล้องซึ่งกันและกัน เพื่อเพิ่มคุณค่าแก่พื้นที่สงวนชีวมณฑล โดยคำนึงถึงนโยบายระดับชาติ อื่นๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ประกอบ⁸⁷ นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนากฤษฎาสำหรับระบบนิเวศ ในรูปแบบการร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ⁸⁸ โดยอาจมีการประสาน ความร่วมมือกับยูเนสโก และองค์กรอื่นที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค และ ระดับประเทศ เพื่อส่งเสริมนโยบายที่มีความสำคัญ⁸⁹ ทั้งนี้ พื้นที่สงวนชีวมณฑลอย่างน้อย 1 แห่งในภูมิภาคต้องได้รับการคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จในการประเมินค่าความร่วมมือ

⁸⁷ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal IV: Implement the Biosphere Reserve concept

Objective IV.1: Integrate the functions of biosphere reserves

Recommended at the national level:

8. Develop and periodically review strategies and national action plans for biosphere reserves. These strategies should strive for complementarity and added value of biosphere reserves, with respect to other national instruments for conservation.

⁸⁸ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2011)

Target 24 Use biosphere reserves as learning sites for research, adaptation, mitigation in relation to climate change

Actions 24.3 Develop strategies for other ecosystems in collaboration with relevant national and international organizations

⁸⁹ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2012)

Target 16 Site-based policy-relevant research programmes

Actions 16.1 Coordinate with UNESCO ISPs and other relevant international, regional and national authorities to promote policyrelevant research

ทางเศรษฐกิจของพื้นที่สงวนชีวมณฑลและเศรษฐกิจในท้องถิ่นกับการรวมตัวกันของชุมชนท้องถิ่น⁹⁰

7. ความสัมพันธ์ของพื้นที่สงวนชีวมณฑลและอนุสัญญาอื่น

เป้าหมายในการจัดตั้งพื้นที่สงวนชีวมณฑล มิได้อยู่ที่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในพื้นที่สงวนชีวมณฑลเท่านั้น หากแต่ยังมุ่งที่จะประสานความร่วมมือกับพื้นที่คุ้มครองอื่นเพื่อธำรงความหลากหลายทางชีวภาพไว้ให้อยู่คู่กับมนุษย์และโลกใบนี้ ดังจะเห็นได้จาก

1) การรวมตัวกันเป็นเครือข่ายทั่วโลกของพื้นที่สงวนชีวมณฑลต่างๆ (The World Network of Biosphere Reserves) มาตรการในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนจะช่วยส่งเสริมให้อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและอนุสัญญาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง บรรลุวัตถุประสงค์ได้⁹¹ นอกจากนี้ การดำเนินการร่วมกันกับ

⁹⁰ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 26 Improved generation of profits and livelihood benefits in biosphere reserves through sustainable production, harvesting, processing and marketing of biosphere reserve products

Actions 26.1 At least one pilot BR in each Regional Network chosen to carry out an assessment of the economic contribution of BRs to local economies with the active involvement of local communities

⁹¹ Statutory framework of the world network of biosphere reserves

Article 2 - World Network of Biosphere Reserves

1. Biosphere reserves form a worldwide network, known as the World Network of Biosphere Reserves, hereafter called the Network.

2. The Network constitutes a tool for the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components, thus contributing to the objectives of the Convention on Biological Diversity and other pertinent conventions and instruments.

สหประชาชาติในการผลักดันนโยบาย กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน⁹² ยังเป็นมาตรการที่เชื่อมโยงและส่งเสริมให้การดำเนินการตามแผนด้านสิ่งแวดล้อมของสหประชาชาติมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ส่งเสริมให้พื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นส่วนหนึ่งของแผนอนุวัติการ⁹³ เพื่อบรรลุเป้าหมายของการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ⁹⁴ สอดแทรกโครงการที่เสริมสร้างและพัฒนาพื้นที่สงวนชีวมณฑลในโครงการที่ได้รับการสนับสนุน

3. Individual biosphere reserves remain under the sovereign jurisdiction of the States where they are situated. Under the present Statutory Framework, States take the measures which they deem necessary according to their national legislation.

⁹² Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 8 Increased linkages between biosphere reserves activities and sustainable development initiatives at multiple scales

action 8.1 Encourage and enable individual BRs to collaborate with UN-led policies, strategies and action plans towards sustainable development, as well as other initiatives outside the UN-system

⁹³ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal I: Use Biosphere Reserves to conserve natural and cultural diversity

Objective I.1: Improve the coverage of natural and cultural biodiversity by means of the World Network of Biosphere Reserves.

Recommended at the international level:

1. Promote biosphere reserves as a means of implementing the goals of the Convention on Biological Diversity.

⁹⁴ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal II: Utilize Biosphere Reserves as models of land management and of approaches to sustainable development

Objective II.1: Secure the support and involvement of local people

Recommended at the national level:

2. Incorporate biosphere reserves into plans for implementing the sustainable-use goals of Agenda 21 and the Convention on Biological Diversity.

จากอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและอนุสัญญาพหุภาคีอื่น⁹⁵ โดยพัฒนาและสร้างมาตรการทางกฎหมายควบคู่กันไป⁹⁶ รวมทั้งสอดคล้องมาตรการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในแผนสำหรับพื้นที่คุ้มครองและแผนปฏิบัติการระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ⁹⁷ ตามมาตรา 6 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ⁹⁸

⁹⁵ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal I: Use Biosphere Reserves to conserve natural and cultural diversity

Objective I.2: Integrate biosphere Reserves into conservation planning

Recommended at the international level:

1. Encourage the establishment of transboundary biosphere reserves as a means of dealing with the conservation of organisms, ecosystems, and genetic resources that cross national boundaries.

Recommended at the national level:

3. When applicable, include projects to strengthen and develop biosphere reserves in programmes, to be initiated and funded under the Convention on Biological Diversity, and other multilateral conventions.

⁹⁶ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

Target 15 Communication of biosphere reserve experiences on management and stakeholder participation of ecosystem services to relevant policy constituencies within the UN bodies, regional development banks, national governments and others

Actions 15.3 Develop actions to increase synergies among international, regional and national programmes currently developed and executed in parallel, such as CBD, Agenda 21 and One-UN activities

⁹⁷ The Seville Strategy for Biosphere Reserves

Goal I: Use Biosphere Reserves to conserve natural and cultural diversity

Objective I.2: Integrate biosphere Reserves into conservation planning

Recommended at the international level:

8. การพิจารณาบททวนสถานภาพของพื้นที่สงวนชีวมณฑล

รัฐที่มีอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่สงวนชีวมณฑลมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินการในพื้นที่สงวนชีวมณฑลเพื่อเสนอต่อฝ่ายเลขาธิการยูเนสโก ทุก 10 ปี⁹⁹ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา

1. Encourage the establishment of transboundary biosphere reserves as a means of dealing with the conservation of organisms, ecosystems, and genetic resources that cross national boundaries.

Recommended at the national level:

2. Integrate biosphere reserves in strategies for biodiversity conservation and sustainable use, in plans for protected areas, and in the national biodiversity strategies and action plans provided for in Article 6 of the Convention on Biological Diversity.

⁹⁸ Article 6. General Measures for Conservation and Sustainable Use

Each Contracting Party shall, in accordance with its particular conditions and capabilities:

(a) Develop national strategies, plans or programmes for the conservation and sustainable use of biological diversity or adapt for this purpose existing strategies, plans or programmes which shall reflect, inter alia, the measures set out in this Convention relevant to the Contracting Party concerned; and

(b) Integrate, as far as possible and as appropriate, the conservation and sustainable use of biological diversity into relevant sectoral or cross-sectoral plans, programmes and policies.

⁹⁹ Article 9 of Statutory framework of the world network of biosphere reserves

- Periodic review

1. The status of each biosphere reserve should be subject to a periodic review every ten years, based on a report prepared by the concerned authority, on the basis of the criteria of Article 4, and forwarded to the secretariat by the State concerned.

สำหรับพื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นผู้พิจารณารายงานและให้คำแนะนำต่อ ICC¹⁰⁰ จากนั้น ICC จะพิจารณาบทวนสถานภาพของพื้นที่สงวนชีวมณฑล โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามมาตรา 4 แห่งบทบัญญัติว่าด้วยการดำเนินการดำเนินงานเครือข่ายทั่วโลกของพื้นที่สงวนชีวมณฑล¹⁰¹ หาก ICC เห็นว่าสถานภาพหรือการจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา 4 ICC จะยอมรับพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑลต่อไปอย่างเป็นทางการ แต่หากพบว่า มีสถานภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ICC จะแนะนำให้รัฐปรับปรุงสถานภาพของพื้นที่สงวนชีวมณฑล โดยคำนึงถึงสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ของรัฐนั้น¹⁰² ทั้งนี้ หากรัฐดำเนินการปรับปรุงพื้นที่สงวนชีวมณฑลตามคำแนะนำของ ICC จนกระทั่งมีสถานภาพเป็นไปตามเกณฑ์ของมาตรา 4 และมีการพัฒนาโครงสร้าง กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพื้นที่สงวนชีวมณฑล¹⁰³ ICC ก็จะทำให้การยอมรับพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑลต่อไปเช่นกัน¹⁰⁴ ทั้งนี้ ผู้อำนวยการยูเนสโกจะเป็นผู้แจ้งผลการตัดสินใจของ ICC ให้รัฐที่เกี่ยวข้องทราบ¹⁰⁵

¹⁰⁰ Article 9 of Statutory framework of the world network of biosphere reserves - Periodic review

2. The report will be considered by the Advisory Committee for Biosphere Reserves for recommendation to ICC.

¹⁰¹ *Supra* note 11.

¹⁰² Article 9 of Statutory framework of the world network of biosphere reserves - Periodic review

3. ICC will examine the periodic reports from States concerned.

4. If ICC considers that the status or management of the biosphere reserve is satisfactory, or has improved since designation or the last review, this will be formally recognized by ICC.

5. If ICC considers that the biosphere reserve no longer satisfies the criteria contained in Article 4, it may recommend that the State concerned take measures to ensure conformity with the provisions of Article 4, taking into account the cultural and socio-economic context of the State concerned. ICC indicates to the secretariat actions that it should take to assist the State concerned in the implementation of such measures.

¹⁰³ Madrid Action Plan for Biosphere Reserves (2013)

9.การยกเลิกพื้นที่สงวนชีวมณฑล

การคัดพื้นที่สงวนชีวมณฑลได้ออกจากรายการพื้นที่สงวนชีวมณฑลเป็นเรื่องยกเว้นเพียงประการเดียวในบรรดาแนวทางสร้างสรรค์ทั้งหมดของกรอบการดำเนินงาน ซึ่งได้บัญญัติไว้ในบทบัญญัติว่าด้วยกรอบการดำเนินงานเครือข่ายทั่วโลกของพื้นที่สงวนชีวมณฑล โดยการดำเนินการคัดออกจากรายการพื้นที่สงวนชีวมณฑลจะกระทำได้อต่อเมื่อมีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนโดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศที่มีอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่สงวนชีวมณฑล โดยมีการปรึกษากับรัฐบาลของรัฐดังกล่าวก่อน¹⁰⁶ ทั้งนี้ การยกเลิกพื้นที่สงวนชีวมณฑล มี 2 กรณีคือ

Target 7 Functional MAB National Committees in each country, managed in a manner assuring adequate representation of biosphere reserve coordinators and other key stakeholders

Action 7.2 Develop a structure, strategy and action plan for each MAB National Committee to assist BRs to meet their responsibilities within the MAB Programme, and support the planning phase for new nominations

¹⁰⁴ Article 9 of Statutory framework of the world network of biosphere reserves - Periodic review

4. If ICC considers that the status or management of the biosphere reserve is satisfactory, or has improved since designation or the last review, this will be formally recognized by ICC.

¹⁰⁵ Article 9 of Statutory framework of the world network of biosphere reserves - Periodic review

7. The Director-General of UNESCO notifies the State concerned of the decision of ICC.

¹⁰⁶ Introduction of Statutory framework of the world network of biosphere reserves

This Statutory Framework is intended to contribute to the widespread recognition of biosphere reserves and to encourage and promote good working examples. The delisting procedure foreseen should be considered as an exception to

9.1 กรณีถูกถอดออกจากการเป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑล

หาก ICC พิจารณาพบทวนสถานภาพของพื้นที่สงวนชีวมณฑลแล้วพบว่าไม่มีการปรับปรุงพื้นที่สงวนชีวมณฑลให้เป็นไปตามเกณฑ์ตามมาตรา 4 แห่งบทบัญญัติว่าด้วยการดำเนินงานเครือข่ายทั่วโลกของพื้นที่สงวนชีวมณฑล ภายในเวลาที่เหมาะสม พื้นที่นั้นจะไม่ได้รับการยอมรับให้เป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑลต่อไป¹⁰⁷ โดยผู้อำนวยการยูเนสโกจะเป็นผู้แจ้งผลการตัดสินใจของ ICC ต่อรัฐที่เกี่ยวข้องทราบ¹⁰⁸

9.2 กรณีรัฐที่มีอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่สงวนชีวมณฑลประสงค์จะยกเลิกพื้นที่สงวนชีวมณฑล

รัฐที่มีอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่สงวนชีวมณฑลต้องแจ้งความประสงค์ที่จะยกเลิกพื้นที่สงวนชีวมณฑลนั้นๆ ไปยังฝ่ายเลขาธิการยูเนสโก เพื่อนำเสนอต่อ ICC และพื้นที่ดังกล่าวจะไม่เป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑลต่อไป¹⁰⁹

this basically positive approach, and should be applied only after careful examination, paying due respect to the cultural and socio-economic situation of the country, and after consulting the government concerned.

¹⁰⁷ Statutory framework of the world network of biosphere reserves

Article 9 - Periodic review

6. Should ICC find that the biosphere reserve in question still does not satisfy the criteria contained in Article 4, within a reasonable period, the area will no longer be referred to as a biosphere reserve which is part of the Network.

¹⁰⁸ *Supra note 108*

¹⁰⁹ Article 9 of Statutory framework of the world network of biosphere reserves - Periodic review

8. Should a State wish to remove a biosphere reserve under its jurisdiction from the Network, it notifies the secretariat. This notification shall be transmitted to ICC for information. The area will then no longer be referred to as a biosphere reserve which is part of the Network.